

אביתר דותן "שלם עם ההחלטה וההסכם"

ראובן זלץ

מנכ"ל ההתאחדות אביתר דותן, סופג אש בחודשיים האחרונים, אך גם שבועיים לפני כנס מדעי הבקר השנתי וכחודש וחצי לאחר חתימת ההסכם, דותן שלם עם המהלך ולא רואה שום אופציה אחרת שתשמור על הענף ועל עתידו. בראיון נרחב, דותן לא מתחמק מהשאלות, גם הקשות ואומר "ללא ההסכם, לא ניתן היה לטפל בשום נושא ולנו בהתאחדות אין את הלוקוסוס הזה להמר על עתיד הענף"

בשבועות האחרונים מתרוצץ אביתר ואנשיו בכל רחבי הארץ בניסיון להסביר את ההסכם ולהרגיע את הרפתנים. קשה לתפוס אותו במשרדו והימים הארוכים שלו יכולים להתחיל בצפון, להסתיים ברפת בערבה או ישיבות ארוכות במרכז. כשבועיים לפני כנס הבקר השנתי, תפסנו אותו לראיון מקיף שנסוב בעיקר על ההסכם ותוצאותיו. אביתר יש לציין לא התחמק מאף שאלה וגם כיום, כחודש וחצי לאחר החתימה, הוא משוכנע כי ההתאחדות פעלה נכון. דותן מדבר על הקמת תאגיד שיכלול את החקלאית, שיאון וההתאחדות, המהפכה בספר העדר ונעה, התכנית לקניית מחלבה ועוד. "בסופו של דבר שלא נשכח לרגע כי הענף שלנו פעיל, מרוויח ויש לו עתיד", כך דותן.

דותן: "הצלחת הרפת איננה קשורה להסכם אלא לאיכות העבודה והמקצוענות של הרפתנים"

לאחר שעבר זמן מאז חתימת ההסכם, איך אתה רואה אותו?

"הסכם טוב בתזמון הנכון המבטיח את עתיד הענף מול כל האיומים של היום שלפני ההסכם ורק מלמנות את אותם איומים, הדברים מתבהרים, מתחזקים ומתחדדים. שינוי מנגנון מחיר המטרה והפיכתו לרזה החל מספטמבר 19, כל הימור על הפחתה פוגעת מ-15 עד 25 אגורות (חוק החלב) פתיחת המכס באופן מוחלט בינואר (סיום הסכם לוקר) 2020,

וכל דבר אחר לא מקובל". אבל סליחה, יש פה דמוקרטיה, יש פה מוסדות נבחרים, יש נציגות מלאה לכל המגזרים ולכל אזור גיאוגרפי, אפילו לפי גילאים של רפתנים במוסדות. לכן אני מציע לכל המתארגנים והמתנגדים, תתמודדו לבחירות הבאות שיתקיימו במועדן".

ענף החלב בשנים הבאות, מגמות וצפי?

יש מי שמנסה להפחיד אותנו בסיפור על פורשים רבים, אני כבר מודיע כאן ותבחנו את זה, המציאות תהיה רחוקה מכך ואחרת. הממוצע השנתי של פרישות להערכתנו יעמוד על כ- 120 רפתות וגם זה יקרה כתוצאה מחוסר דור המשך ולא בגלל בעיות יחסי הסחר בענף. המספר הזה יגדל אך ורק עם האינטרסנטים הפוליטיים ימשיכו להפחיד את כולם ואז מספר זה יגדל כמו בהסכם לוקר. לכולנו זכור איזה מסע הפחדה היה אז. בוא אני אעדכן אותך, מי שפרש בלוקר עם תשלום על פרישה הרוויח פחות ממי שנשאר בענף, יש תוצאה יותר ברורה מזו? הסכם מבטיח את הרפתנים הטובים ובהחלט מאתגר את החלשים וזה לא קשור לגובה מכסה או מגזר משפחתי ממש לא! רפתות בכל הגדלים החל - 600 אלף ועד בכלל אם יש בה רפתנות לשמה היא תשרוד ואף תצליח לגדול ולהתפתח. מצד שני, גם רפתות גדולות עם בעיות ניהול יעמדו בפני קשיים בעתיד. הצלחת הרפת איננה קשורה להסכם אלא לאיכות העבודה והמקצוענות של הרפתנים".

האתגר הבא, מתווה המכס

אביתר דותן כבר מביט קדימה, מבחינתו ההסכם זו עובדה קיימת ולרגע אחד הוא לא שוכח כי יש כאן ענף לנהל ובעיות

ליתר את התכנון המרכזי וכתוצאה מכך צמצום מועצת החלב וסמכויותיה. התמיכות הכספיות בענף יצומצמו למינימום, בלי מענקים והשקעות. בלי הסכם לא ניתן היה לטפל בשום נושא הקשור בענף מול הריבון בעמדות של יוזמות ונוחות ובלו שום ערך למכסה ובלו שום תשלום עבור פורשים, המשמעות, פירוק הענף נקודה. ולנו, למוסדות התאחדות אין שום לוקוס להמר על הענף".

בדיעבד, האם היית עושה דברים אחרת.

"תראה, התחלנו לעבוד בדצמבר 2016 על הסכם, זו תעודת כבוד לאחריות ולמנהיגות. הפרוטוקולים ודוחות המנכ"ל באתר התאחדות מספרות את הסיפור הכי טוב. לא הייתי משנה שום דבר כולל לא את ההתנגדות של המגזר המשפחתי שהטיל וטו על הסכם, בפברואר 18, בדיעבד זה תרם משמעותית לשיפור ההסכם בסופו של תהליך".

ספגת הרבה ביקורת, לעיתים אף קשה ואישית, איך אתה מתמודד עם זה?

"אני שלם עם ההחלטה ומעולם לא אמרתי דבר אחד ועשיתי דבר אחר, פי וליבי תמיד שווים. כמי שבחר לעמוד בראש המערכת, אני מוכן גם לספוג ביקורת אך שתהיה עניינית ולא מונעת מאינטרסים אחרים. כבר למעלה משנתיים ומעל לכל במה אמרתי לכולם כי חובתנו להגיע להסכם. מצד אחד יש ביקורת לגיטימית בעיקר בגלל חוסר הבנה של הסכם אך יש גם ביקורת לא מעטה העטופה באינטרסים פוליטיים של אנשים בענף. קראתי לזה באסיפה הכללית האחרונה של התאחדות בשם "הפורום שרק מה שהוא אומר צריך להיות

מרכז מזון גבעת יואב

ברכו אכס/מזון

מרכז מזון גבעת יואב מספק מזון בחלוקה לאבוס עבור רפתות ומפטמות

אנו מתמחים בייצור מזון איכותי עם דגש על מזונות גסים ברמה גבוהה

המנות איכותיות ומוקפדות ומאפשרות נצילות מזון מעולה וכלכליות מוכחת במשק השיתופי והמשפחתי

ח.ג.י. חברה לייצור ושיווק חקלאי בע"מ

מושב גבעת יואב רמת הגולן, מיקוד 12946

טל. 04-6762130, פקס. 04-6762673

נייד 052-3201204 E-mail: hag1@012.net.il

ומכירות עם כישלון אחרי כישלון. בסיס הצלחה של המחלבות זה היצור והטעם המקומי זה גם מכפיל הרווח הכי חשוב שלהם, בכל מקרה אמרתי אלפי פעמיים, על הענף בהקדם להיות בעל מחלבה ולהיות שחקן מרכזי ועלינו להיערך לכך עד 2024. לסיכום אחרי רפורמת 2000 אמרו הכל יגמר והכול ישתפר אותו דבר אמרו אחרי לוקר, יש יכולות לענף להתאים את עצמו והם יבואו לידי ביטוי שוב בשנים הקרובות."

שר האוצר שוב הפחית השבוע (20.11) מכסים על ייבוא תוצרת חקלאית, כולל מוצרי חלב, תגובתך והאם זה חלק מההסכם עליו חתמתם?

"לא מכיר מה הוא הפחית, אבל אם הכוונה לשימוע על הפחתת מכס של מוצרי חלב זה יכנס ליישום אך ורק עם ההסכם כולו, יישום בפועל רק אחרי חקיקה ותקנות."

מחיר המטרה, המכסות, איך אתה צופה את עתידם בשנים הקרובות?

"מחיר המטרה הנומינלי ידוע לכולם עד 2024 לא מכיר עוד ענף שיכול לתכנן את עתידו בצורה כזו, אני שומע את הפחדות על מחיר מטרה של 1.67 מעולם לא היה מספר כזה גם בטבלאות ההסכם הרשמיות, המחיר הנמוך בהסכם ב-2024 עומד על 1.72 לליטר. אני מציע לגזור את המשפט הבא ולהראות לי באותה עת את המשפט "לעולם לא יופחת המחיר ל-1.72 בתוך הסכם". לגבי המכסות המצב מורכב ותלוי בצמיחת המחלבות ומה האסטרטגיה שיבחרו מול המכס והשקעות בעניין המקטע התעשייתי. להערכתני נגדל במשך השנים ע"פ הממוצע של העשרים שנה האחרונות, לפעמיים תהיה שנה כמו השנה ולפעמיים תהיה שנה כמו 2017 בסוף הכול מתאזן."

האם לדעתך יש עדיין טעם בלאשר מכסות לרפתות חדשות וקטנות בהתחשב בהסכם החדש?

"הכל תלוי היכן ומי מקים את הרפת. מבחינתי רפת עידן בערבה זו התשובה היחידה שלי, רפת של ששה שותפים הנותנת פרנסה לשש משפחות בערבה התיכונה היא שימוש נכון בחלוקת מכסות תוך ראייה לאומית. כל החלוקות החדשות שלא נעשות במידתיות הזו של פרנסה, בדגש על אזור גיאוגרפי מועדף, פוגעת באינטרסים של הענף."

לאחר חתימת ההסכם, אילו צעדים הכרחיים לייצוב הענף בשנים הקרובות?

"הדבר החשוב ביותר עליו אנחנו עובדים זה הקמת תאגיד עם יכולות של מכירת חלב הגולמי ויכולות ויסות ובעלות על מחלבה. זו הפעולה החשובה ביותר שתתרום ליציבות הענף ולביסוס השליטה שלנו הרפתנים בשוק החלב. צוותים מקצועיים המבקרים בכל רפת ובונים עם בעל הרפת תכנית עבודה לכמה שנים הם פעולה מיידיית נדרשת וכבר מיום החתימה על ההסכם כבר ביצענו זאת במעל עשרים רפתות בעיקר עם מכסה קטנה. חיבור של שני המהלכים האלו יביא את הענף חזק מאוד לשנות ההסכם הקשות יותר בואכה 2023-2025 - ויאפשרו קבלת החלטות נכונות ומהמקום הנכון לעתיד הענף ממקום חזק ויוזם וגם פה ההסכם הקיים מקנה את האפשרות הזו."

הצעד הבא, הקמת תאגיד עם יכולות של מכירת חלב. דותן

"יצאנו לדרך בפרויקט גדול של שדרוג ספר העדר והנעה ויישום תכנת חיזוי תנובות חלב ותהיה לכך השפעה דרמטית על הענף בשנים הקרובות וזה חלק מתכנית כוללת לחיזוק הענף ושמירתו. הכלי הזה יהיה שווה לכל רפתן בפרט ולענף בכלל בסכומים המוערכים במאות מיליוני שח בשנה ועלינו להצמיד את העניין קדימה"

לא פשוטות הנדרשות לטיפול. בין שאלה לשאלה הוא מחייך ואומר "לצד כל הסערות, אנשים שוכחים שההתאחדות מובילה תהליכים משמעותיים שיתרמו רבות לענף ולרפתנים."

אז מה בעצם האתגר הגדול של ההסכם?

"האתגר הגדול ביותר של ההסכם הינו מתווה המכס והצעדים הבאים של המחלבות לצאת להשקעות והתייעלות גדולה במקטע התעשייתי. אני שומע שאומרים כי המחלבות ילכו על יבוא ואם זה יקרה מה המחלבות ירוויחו ומה הן תהיינה שוות, זה מהלך לא כלכלי. יש דווקא מגמה הפוכה, אנו עדים דווקא בשנה האחרונה לניסיונות של חברות יבוא לבצע אקזיטים

הסכם טוב בתזמון טוב. צילום: איתן גולן

והשנה הקרובה תהיה משמעותית גם בעניין זה."

אמרת לא פעם כי הענף חייב להשקיע תקציבים גדולים יותר במחקר ופיתוח?

"כן, זה בהחלט נכון, הענף זקוק לתוספת תקציב למחקר ופיתוח, אך לצערי צמצום תקציבי מועצת החלב בשנה הקרוב יפחיתו משמעותית מנפח המחקרים והפיתוח של הענף וזה המשך ישיר לעמידה במקום בנושא זה. המדינה לא חלק מזה זו עובדה קיימת ואם לא ניקח את הנושא לידיים שלנו נמצא את עצמנו גם הולכים אחורה. בתוך שלל ההתרחשויות צריך למצוא את העניין בסדר העדיפות כולל המשך חיזוק דור המשך בענף ותקציבי מחקר ופיתוח שזה נשמת הענף."

לסיום, הכנס השנתי בפתח, מה אתה מאחל ומיחל לענף שלנו?

"האיחולים שלי לענף מאוד פרקטיים, הדבר הראשון, גמר חקיקה ותקנות להסכם ותחילת יישומו. דבר שני, קבלת החרגה לעוד מספר שנים בנושא תקנות השפכים התעשייתית, נושא המאיים מאוד על הענף ועלינו לטפל זאת ביחד עם המדינה. דבר נוסף, החזרה לנורמאליות של תכנון המכסות השנתי בלי פוליטיקה. אני מקווה שבשנה הקרובה נפעל כולנו לחיזוק מועצת החלב והחזרתה לתקציב המאפשר לנו לטפל בענף ובנושאי מספר העדר ועד פינוי הפגרים ועוד. וכמובן מאחל תחילת עבודה בפועל של תאגיד חלב איחוד כזה או אחר של האגודות שלנו. ונושא לא פחות חשוב, המשך משמעותי של המסחור בידע הענפי הצומח משנה לשנה והופך למשמעותי בכלכלת הענף. לסיום ובעיקר, חיזוק ובניית היכולות של הרפתן הישראלי ולתת לו כלים לנהל את הרפת ולשמור על פרנסה מכבדת לכל העוסקים בענף וכמובן, ברכות לכל באי הכנס ה-30 שלנו, אני בטוח שהוא יהיה מוצלח ויתרום לכולנו אם זה בידע או רק קצת לנוח ולפגוש חברים לאחר חודשי עבודה קשה". ▲

איגום משאבים וארגון מחדש

האם אתה יכול להבין את הביקורת והחשש בעיקר בקרב הרפתות המשפחתיות?

"תשמע, הם חייבים להתעלם מהפחדות ולהתרכז בלימוד ההסכם ולפעול מקצועית ולא פוליטית ולהתחיל לבנות תכנית עבודה מסודרת. יש טווח ארוך להסכם וכל אחד צריך להיערך לכך, גם הם ברפתות המשפחתיות יודעים שמחיר המטרה יותר גבוה ולא לעשות הסכם ואו לצאת למאבק זה דמיוני אין סרטים כאלו ואין מציאות כזו. להזכירך, לפני כל כל הסכם שנחתם היו התנגדויות והנה אנחנו בסוף 2018 עם ענף חזק ויציב יותר מכל ענף אחר במשק."

דיברת על איגום משאבים והקמת תאגיד כולל אופציה לרכישת מחלבה על ידי ההתאחדות והרפתנים, היכן זה עומד?

"בשלב בדיקת היתכנות וחובה בשנה הקרובה להניע את העגלה הזו, הדבר בהחלט נמצא בתכנית העבודה שלנו. בשלב זה עדיף לא לדבר הרבה ולעבוד."

היכן עומד הארגון מחדש של תוכנת נעה?

"לפעמיים אנו שוכחים, דרך אגב די במכוון ע"י האינטרסנטים שיש כאן התאחדות המנהלת את הענף ומובילה בבטחה את העגלה, קרי, ניהול הענף השוטף. אנחנו יצאנו לדרך בפרויקט גדול של שדרוג ספר העדר והנעה וישום תכנת חיזוי תנובות חלב ותהיה לכך השפעה דרמטית על הענף בשנים הקרובות וזה חלק מתכנית כוללת לחיזוק הענף ושמירתו. הכלי הזה יהיה שווה לכל רפתן בפרט ולענף בכלל בסכומים המוערכים במאות מיליוני שח בשנה ועלינו להציע את העניין קדימה. אסור לנו לשכוח את איגום המשאבים המשותפים במסגרת זו או אחרת של חקלאית ושיאון והתאחדות וניתן לחסוך בהוצאות משמעותיות והתחלנו בהצלחה יחסית בכיוון הנכון